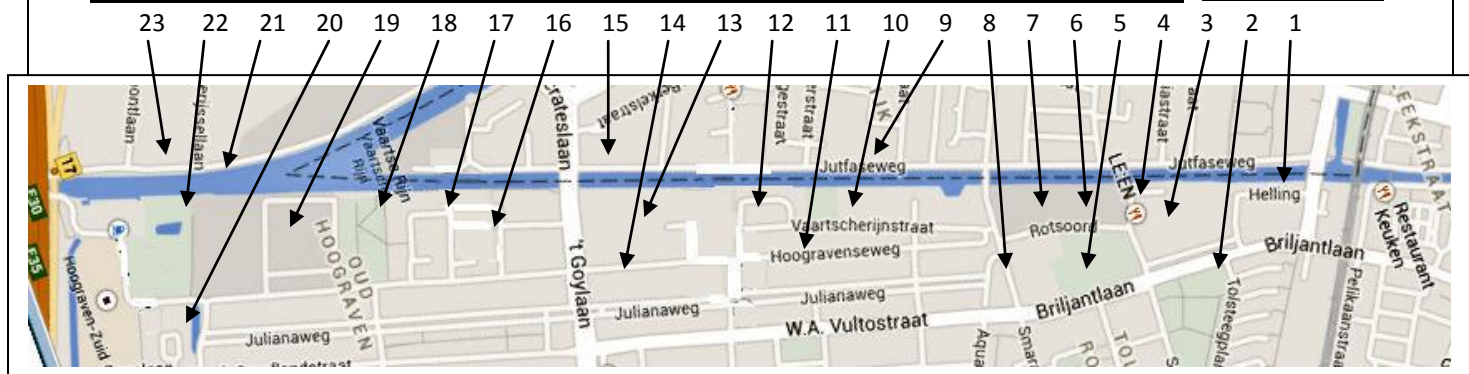

NIEUWE TOLSTEEGSE / HOOGRAVENSE WANDELROUTE

geënt op historie van eigen grond van noord naar zuid

ONTWERPER/UITGEVER: Stichting Historische Kring Tolsteeg-Hoograven Copyright©2014

01 Keulse pottenverkoopster (1870)

De 16-jarige Bärbel is de oogappel van haar moeder en al spoedig het troetelkind van de Duitse kolonie buiten de Tolsteegpoort. Prachtiger blond krullend haar en sprekender ogen heeft men nog nooit gezien. Ze is slank en fijn van stem waarmee ze graag met haar vele streekgenoten de liedjes zingt uit de Heimat (het Westwald). Ondanks de problemen met de taal en haar aparte kleding zorgt haar goede humeur ervoor dat ze de beste verkoopster in inmaakpotten is in de dorpen rond Utrecht. Die worden ieder voorjaar per Keulse aak over de Rijn aangevoerd en gelost aan de Helling. Zelf komt ze enkele weken eerder te voet met vele van haar arme landgenoten. Ze verblijft in De Ark aan de Ganssteeg. Het is een voormalig herenhuis dat plaats biedt aan twaalf gezinnen. Het ziet er heel verwaarloosd uit en Bärbel geeft er, net als de anderen, geen cent voor. Alles wat verdiend wordt neemt ze in de herfst mee naar huis, naar de Heimat. Daarmee kan ze de schulden afbetalen en wat er over is delen met Günther, haar lief. Ook kunnen ze nu samen 't eigen huisje verder afbouwen.

02 Tolsteegse eggers (1956)

Voor de laatste keer buffelen de hovenierszonen Kees en Gerard van Dijk in hun overall met de eg over de Tolsteegse tuindersgrond. De frees had de grond al goed omgewerkt en nu moet deze geëffend worden voor de prei en de bloemkoolplantjes. Zwaar werk, want onder het houten raamwerk zitten twintig grote ijzeren pinnen die ieder moment achter bonken klei en brokken steen blijven haken. Op deze plek komend volgend jaar nieuwe flats. Ze hebben zich daarom al opgegeven voor de school in Harmelen. Als ze in de buurt van het platte glas komen, tillen ze snel een raam op om gezond te kunnen snoepen van de frisse blaadjes veldsla. De veilingkistjes komen toch wel vol. Zonder salaris meewerken in het familiebedrijf vinden ze heel normaal op deze leeftijd. Als ze zelf oud en wijs genoeg zijn om een bedrijf op te starten staat de familie garant voor de lening van de bank. En als ze net zo hard werken als vroeger zullen ze beslist snel een tweedehands trekker op de kop kunnen tikken.

03 Westravense tegelschilders (1930)

Dirks wensdroom is in vervulling gegaan. Vijftien jaar en nu al aangenomen op het schildersatelier van het beroemde Westraven. Hij heeft al flink geoefend op het werk dat vader mee naar huis nam. Herinneringstegels, wapens, vogels en stadsgezichten. Vader werkt zestig uur per week in de fabriek. Maar van dat loon kon hij en broer Willem niet doorstuderen. Het liefste brengt Dirk het kleurenglazuur aan op de schepentegels. Daar kan hij heerlijk bij wegdromen. Er is een bestelling van duizend stuks binnengekomen en het moet heel secuur hetzelfde. Hij heeft het geluk dat de tegels sinds enkele jaren geperst worden met opstaande randjes waar de belangrijkste contouren lopen. Zo blijft de glazuurverf gemakkelijk op zijn plaats en kan hij er wel tien in een uur. Dirk krijgt per stuk betaald. Hij hoopt dat hij ooit tegelontwerper mag worden. Dirk heeft al ontdekt hoe je stiekem de letter **D** in het scheepsroer kunt verbergen.

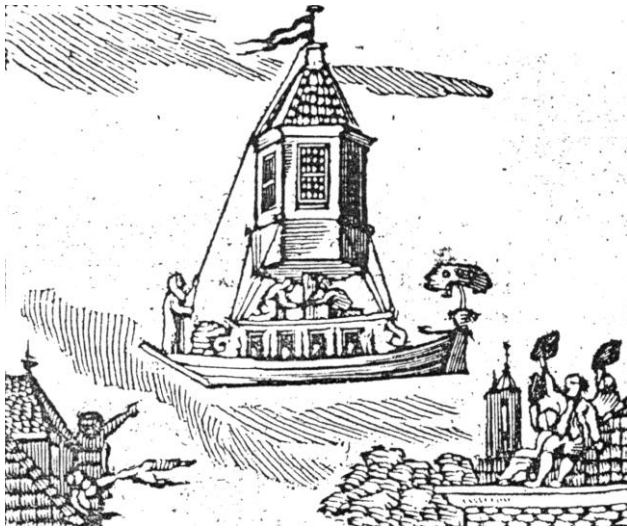
04 Hemel(s)water uit een toren (1926)

Janna heeft geluk. Altijd moet je wachten tot je aan de beurt bent. Maar nu de waterkar van Hannus weer zijn ronde doet is het een stuk rustiger geworden bij de watertoren. Het is wel een kwartier lopen vanaf de Hooggravenseweg, waar geen waterleiding is, maar je spaart een cent per emmer uit. En Janna heeft een juk die ze op de schouders legt waarbij ze mooi in balans kan lopen met aan iedere kant een emmer. Als ze klaar is voor thuis gaat ze ook water voor de burens halen, dat is snel verdiend. Die hebben wel een pomp, maar daar komt alleen maar troebel spul uit waar zelfs de was niet van schoon wordt. Haar moeder vertelt dat ze vroeger uit de Vaart dronken en dat er daardoor in haar familie twee gestorven zijn aan buikloop. Alle zaterdagen gaat Janna ook naar de heetwaterstokerij. Die is vlakbij in haar straat. Het gloeiend hete water is wel duurder, maar bijna iedereen koopt omdat je zoveel brandstof uitspaart. Het hele gezin gaat dan in de teil en haar papa die op de panoven bij Van Arkel werkt als laatste.

05 Vlijtige Liesjes (1915)

Wat is Gerda blij dat ze na een jaar wasmeid geweest te zijn nu aan de vouwtafel mag werken van meneer Staatsen bij wasserij De Vlijt. Voorheen vond ze de vuile was die ze alle dagen van het ziekenhuis kregen het ergst. Het stonk enorm en ze hoorde dat het vroeger nog moeilijker was om het schoon te krijgen toen ze alleen maar slootwater gebruikten. Al het goed is genummerd maar evengoed moet je heel goed opletten om het correct te sorteren. De Vlijt kan zomaar een klant kwijt raken want er zijn veel wasserijen. Gerda weet uit haar hoofd welk vak bij welke klant hoort. Haar vriendin van de strijktafel achter haar vind het wel bijzonder dat er voor het werk gebeden wordt. Daar doen ze thuis niks aan. Zij was slim genoeg om te jokken toen de Meneer daar naar vroeg bij de sollicitatie. Gerda heeft al een vrijer en ze droomt ervan om dienstmeid te worden op de Maliebaan. Ze zullen haar beslist willen aannemen als meneer wil getuigen.

06 Abraham Keer beweegt hemel en aarde (1784)

Bejaard en ongehuwd gebleven wordt hij gezien als zonderling, maar geen ander is zo jong van geest als Abraham. Hij heeft geen tijd te verliezen om zijn gedurfd plan uit te voeren. Hij zal de wereld laten zien dat hij niet gek is. Dat zijn luchtscheepje driemaal is opgestegen bereikt als nieuwtje zelfs een buitenlandse krant. Het deert hem niet dat zijn ooit prachtige huis inmiddels bekend staat als spookburcht. 's Avonds zijn daar soms door de vensters helse lichten te zien veroorzaakt door zijn elektriseermachine. Om niet gestoord te worden door onverlaten loopt er een koperdraadje naar de deurknop. De buurt passeert met angst en beven het voorplein: *“Je kunt er struikelen over een zwarte kat met vurige ogen: dan ligt de volgende dag de beste melkgeit dood in het hok, zo zwart als een Moriaan”*. Maar wie Abraham de kans geeft zichzelf te zijn wordt goed beloond. Huishoudster Anna erft het hele huis met de hele inboedel, zelfs zijn goud, zilver en alle rariteiten. En Abrahams minder begenadigde lotgenoten in het oude mannen- en vrouwenhuis worden liefst 200.000 guldens rijker.

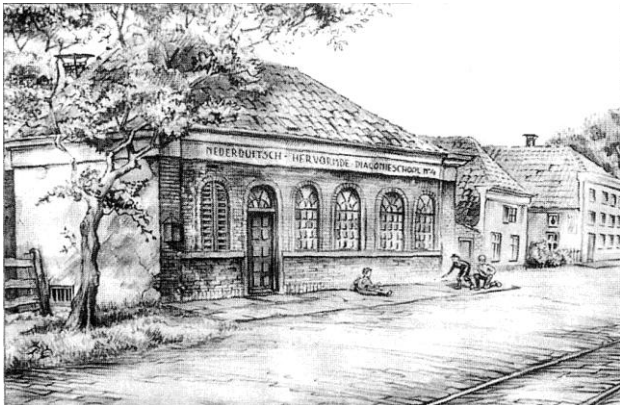
07 Protserig bruidspaar op Rotsoord (1735)

Op de vooravond van hun bruiloft steelt Frans een kusje bij zijn geliefde Magdalena. Ze zijn overgevaren naar het sterrenbos om even alleen te zijn. Maar al spoedig volgen de vrienden die zonnetjes, draaiers en lichtkaarsen afsteken. De kleurige glans spiegelt in het stille water. Het knetteren en knallen wordt door het huis terug gekaatst. Beneden glanst helder kaarslicht uit de kamer waar de oudere gasten zitten. De jongsten vermaken zich nu op het voorplein met allerlei spelletjes onder vrolijk gejuich. Bij het flauwe licht op de bovenverdieping mompelt de ongelukkige dolleman Adriaen over broedermoord. Morgenvroeg zal de torenklok van de Klaaskerk als altijd tien minuten te vroeg slaan ten gerieve van de veerschippers. De rijtuiggen zullen zich aandienen om alle heren in fluwelen rok en onberispelijk gepoeierde pruiken naar de laatste Franse mode, te vervoeren. De steenovengasten gaan de nacht gebruiken om een erepoort te maken van sparrenegroen, palm en bloemen.

08 Keetje in het 'buitenland' (1930)

Als ze aan Keetje vragen waar ze vandaan komt zegt ze trots: *“Ik ben een Tolsteegse, van Rotsoord”*. Moeder vult aan: *“Van 't goeie soort”*. Keetje vervolgt: Ik woon op het randje van de stad. Om naar school te gaan neem ik het pontje over de Vaartse Rijn vlakbij de sluis. Ik hoorde van vader dat de fabrikanten hier geld bij elkaar hebben gelegd om een brug over de sluis te maken. Mijn moeder werkt bij de wasserij van meneer Staatsen. Ik help haar door met mijn kleine zusje te gaan wandelen. Het liefste ga ik de brug over naar Hoograven. Dat is geen Utrecht meer. Dan ga ik meteen linksaf over de grensdijk. Mooi hoor, want links heb je eerst boomgaarden en dan weilanden met koeien en witte zwanen. Rechts heb je boerderijen. Meestal loop ik rechtdoor tot de slagboom bij het Lunettenfort. Mijn zusje is dan zo moe van het lopen dat ze op de terugweg in het wagentje gaat. Vader zegt dat Hoograven een polder is van Jutfaas. Die kan bijna helemaal onder water lopen als de sluis gesloten moet worden vanwege oorlog.

1^e school Jutfaseweg. R. de Westraven tegelfabriek (15)

09 Meester-verteller van de Hulst (1909)

Tussen de steen- en panovens met ernaast de lange afdaken waaronder grijze eindeloze steenrekken en de trieste arme huisjes, waar de zwarte rook neerzakt met haar vreemde geur staat een schooltje. Meester W.G. van de Hulst geniet van deze rechttoe rechtaan wereld en beziet de ruwe kleine gasten in zijn klas als ongepolijste diamantjes. De kinderen laten zingen is vergeefse moeite maar vertellingen doen wonderen. Bijbelse verhalen worden ademloos tot zich genomen. De meester moet 'maat houden' en het plan komt in hem op om naast het lesgeven als schrijver vorm en richting te gaan geven aan de kinderfantasie en het kindergeweten. Geen idealer publiek om de verbeelding te tarten als de kroost uit het 'schrale end', zoals men de buurt hier noemt. Rijkelijk kan hij putten uit de alledaagse belevenissen van 'zijn' armeluiskinderen. Tientallen boeken zullen uit zijn pen vloeien, maar nooit zonder eerst voorgelezen te zijn om te toetsen of de juiste snaren geraakt worden.

10 Ijs-paleis (1969)

Hoograven presteert het om tweemaal oudjaar te vieren in drie dagen. In 1969 barst het vuurwerk al los in de nacht van 28 op 29 december. Juist voor haar welverdiende pensioen, is het raak bij het Hoogravense veevoederkasteel aan de Koekenweg. Van duizenden tonnen lijnzaadjes maakte men hier miljoenen liters lijnolie ondermeer voor de ontelbare koeienkoekjes. De Jutfaseweg staat volgepakt met kijkers in een ijzige vrieskou. Spuitgasten gaan tot de aanval over en belagen met hun dikke slangen het vuurbrakende pand. De Vaartse Rijn waardoor al die schepen kwamen om hier te laden en te lossen wordt, wordt nu ook benut voor bluswater. Bij het ochtendgloren openbaart zich een adembenemend schouwspel. Het kasteel laat zich nog even op haar mooist zien: het blijkt omgetoverd tot een sprookjesachtig ijspaleis.

11 Alarm (1920)

Bert is heel zenuwachtig. Pa ligt al weken ziek thuis, zonder loon. Moeder is ten einde raad en stuurt Bert naar broeder Alarm, zijn 'tweede vader'. Die helpt ook mee in de opvoeding als het thuis tekort schiet. Vroeger was iedereen achterdochtig om die stadse baardman die zo deftig praatte. Inmiddels is Bert al twee jaar bij Alarms'zending, kent hij alle liedjes van buiten en leerde er zelfs mondharmonica spelen. Vorige maand mocht hij voor het eerst met de groep mee naar de Hollandse Rading op zomerkamp. Berts echte vader moet er niks van hebben. Hij kent geen God of gebod. Aardig wat van zijn wekelijkse loonzakje wordt in de kroeg verbrast. Niemand zou moeder geld willen lenen. Alles wat ze in de poetshuizen verdient, heeft ze zelf hard genoeg nodig. Kan ze opnieuw vertrouwen op Alarm die zo mooi over naastenliefde preekt op de Zending? Ze schaamt zich om te overvragen. Ze heeft ook al van hem mogen leren handwerken zodat ze nu zelf kleding kan vermaken. Ze huilt van blijdschap als Bert met een rijksdaalder terugkomt. Alle kleine broertjes en zusjes weten van schrik niet wat hen overkomt en huilen mee.

12 Voor galg en rad (1661)

Vierhonderd jaar Utrechtse galgenwaard aan de Vaart. Als vuile was worden de stadse, voor galg en rad opgegroeide, terechtgestelde halsmisdadigers hier uitgehangen. Niets vermoedende passanten, te water of te land, kunnen van verre al ruiken en zien wat er op het spel staat als men de stadsgrens passeert. Ook degenen die de hand aan zichzelf slaan vinden hier hun einde in het ruim bemeten terrein, begrensd door de Galgwetering. De tornado van het jaar 1674 slaat niet alleen het middenschip uit de dom, ook de stelling hier gaat tegen de vlakte. Buurtbewoners richten vergeefs een vurig pleidooi aan het stadsbestuur. Tevergeefs, het spektakel zal tot de tijd van Napoleon in stand blijven. Om niet steeds herinnerd te moeten worden aan de pijnlijke aanwezigheid verzinnen ze een nieuwe naam: Engelenburg. Een enkeling denkt dat de hier vaak geziene raven ook naamgever zijn van deze polder. Hoe zou je kunnen weten dat de naam Hoograven al in de 12^e eeuw werd afgeleid van het Italiaanse Ravenna?

13 Bart geeft de pijp aan Maarten (1931)

Bart Schrijvers en zijn maten hebben vandaag mazzel. De hele herfst door moesten ze voor van Arkel vette, zware klei halen bij De Bilt voor de dakpannenfabriek. Vier uur 's morgens op, bomen met de schuit, laden, retour en lossen. Met geluk redden ze het meestal voor donker. Deze week is anders. Ze hebben zojuist in de Vaart vanuit een binnenvaartschip de laatste praam met Belgische pijpjarige geladen. Via de Galgwetering zijn ze achter op het bedrijventerrein gekomen om de lading te lossen bij de vuurvaste stenenfabriek. Omdat de gemeente Jutfaas de sloot met de gronden ernaast heeft gekocht om de Hoogravenseweg te kunnen verlengen is het de laatste vracht. Bart steekt samen met Lit een pijpje op om stil te staan bij het naderende afscheid. Mijmerend over een andere toekomst voor zijn zoontje Piet. Het liefste ziet hij hem doorgaan als keeper. Die zal er vast alles voor over hebben om bij de besten te horen om nooit dit werk te hoeven doen.

14 Radio Oranje op de panoven (1943)

Als de maan even achter de wolken duikt flitsen schaduwen langs de al een paar jaar leeg staande loodsen van Van Arkel. Plots zijn ze weg. Via het ovenrooster bereiken ze de schoorsteen. Thijs blijft achter. Karel 't hakje (een bijnaam vanwege zijn verhoogde schoen) klimt van binnenuit de honderd spijlen omhoog met zijn radiotoestel. Gelukkig komt er contact met Londen. "Vrijdagochtend 3.00 een dropping achter de Ballast. Code blauw/groen". Thijs vertaalt. Hij beheerst het Engels perfect: dat betekent wapens en geld. Karel heeft nooit gedacht dat zijn opleiding aan de machinisten school op de Jutfaseweg zo zou uitpakken. Nu zijn groep nog waarschuwen. Vrijdagochtend, in het aardedonker verspreiden ze zich naar de hoeken van een weiland in Laagraven. Als sein knipperen ze met hun zaklampen bij het horen van het eerste vliegtuiggeronk. Het lukt. Gauw worden de pakketten verstopt in de oude locomotiefjes die hier voor de schroot staan. En dan vort. Er mag geen contact gemaakt worden met de groep uit Austerlitz die de spullen besteld heeft voor de ondergrondse.

15 Tachtig miljoen tegeltjes aan de wand (1845)

Al in 1845 verlaten de eerste wandtegels de nieuwe fabriek aan de Jutfaseweg. De eigenaren Huib en Hendrik Ravesteyn zijn trots. Voor handelsgod Mercurius is een ereplaats weggelegd aan de gevel. Een haan kraait hartstochtelijk naar het zakje met de gouden eieren. Zelfs als het bedrijf in 1904 tot de grond toe afbrandt vanwege oververhitting laat Mercurius het bedrijf niet in de steek. Aan de voorzijde van het nieuwe fabriekspand dat in snel tempo gebouwd wordt, wordt voor hem de mooiste plek gereserveerd. Het fortuin blijft niet uit. Of is de voorspoed te danken aan godin Minerva die ook een plek op de gevel heeft veroverd als beschermster van kunsten en ambachten? De twintig schilders in het atelier op de begane grond behalen een productie van meer dan twee miljoen tegels per jaar. In de strijd met de eenvormigheid door de industrialisatie zoals in Engeland komen de twee beschermgoden fier op voor de hier geproduceerde ambachtelijke hand-beschildere waar.

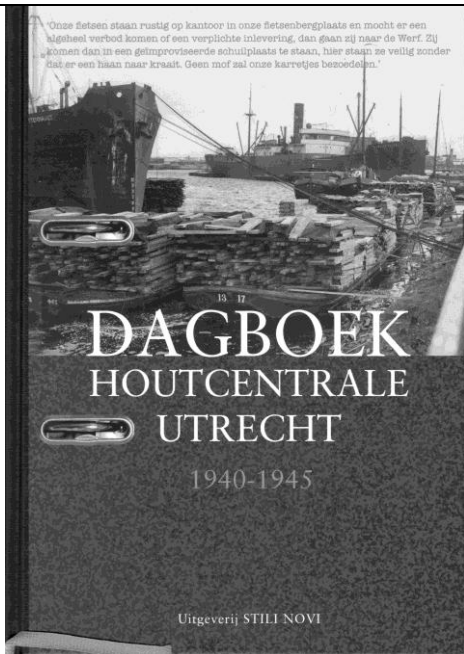
16 Kinderklei (1885)

Jantje van de rooie snapt niet wat die schildersman voor moois vindt aan dat saaie, vervelende rotwerk van 'm hier op Ruimzicht. Liever zou hij op school zitten. Maar moeder zegt dat wat je nodig hebt, hier kunt leren. School is goed voor de winter, als de klei niet wil drogen. In alle vroegte, om half vijf, moet Jantje er al uit ook al is hij nog zo moe van de dag ervoor. Jantje moet duizenden maal per dag de klei op de tafel brengen zodat zijn oom die in de vormen kan persen. Eerst moet Daan er fijn zand over strooien, want anders willen ze bij het kiepen op het veld niet los komen uit de vormplank. Moeder heeft het ook zwaar. Zij sjouwt steeds met zo'n plank met acht natte kleistenen naar het veld om ze neer te slaan. Gelukkig is Jan nog te klein om het keerwerk te doen. Dan sta je de hele dag krom en kan je net als oma nooit meer normaal rechtop lopen. Jan hoopt ooit ovenbaas te kunnen worden. Dat lijkt hem heel verantwoordelijk werk. Honderdduizend stenen moet je proberen allemaal tegelijk hardgebakken te krijgen. Ben je daar goed in, dan kun je overal aan de slag en goed verdienen.

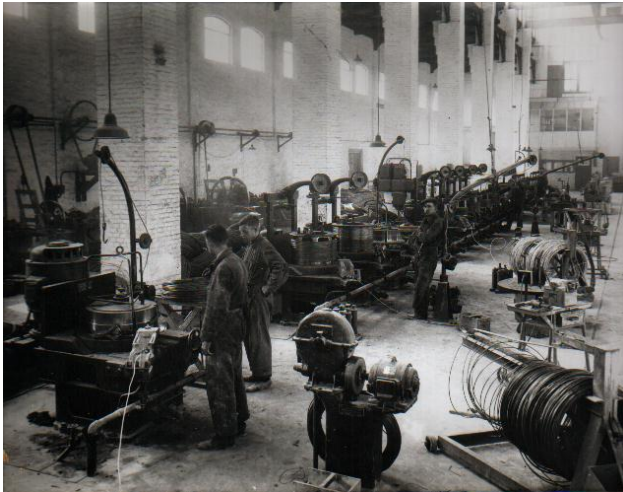
17 Oogjes in het zeil (1913)

De dames in de familie gekleed in hun nieuwe feestjurken zijn vol verwachting. Ook het mannelijk fabriekspersoneel heeft zich uitgedost in het zondagse pak met gesteven hemd en boord. Er wacht een dubbel feest: Veertig jaar geleden was de dakpannenfabriek 'Oog in 't Zeil' hier gebouwd. (Genoemd naar de vanwege blikseminslag afgebrande houtzaagmolen op die plek). En het is vandaag de bruiloft van ovenbaas Stuifzand. Die had al bijna tien jaar eerder het huis laten bouwen waar de driekleur nu volop wappert. Hij benutte het dak als etalage van het bedrijf met als blikvanger groen geglazuurde dakpannen. Vandaag zijn alle ogen gericht op het huwelijksbootje waar het paar verplicht aan moet geloven. Een berijdbare weg door Hoograven om de stad te bereiken is er nog niet. Er ligt slechts een oud pad langs de Vaartse Rijn dat ook gebruikt wordt om te voet de kerk te kunnen bereiken in het Overeind te Jutfaas.

18 Overleven op hout (1944)

Hoofdboekhouder Verhoef is in oorlogstijd werkzaam op het kantoor van de houtcentrale. Een pracht bedrijf met een grote insteekhaven vanaf de Vaart met grote stapels planken en balken ter weerszijden droog opgeslagen onder hoge kappen. Samen met de administratie, noteert Verhoef ook alle gebeurtenissen die voor- of nadelig zijn voor het voortbestaan. De stortvloed aan nieuwe voorschriften, de inlevering van arbeidskrachten en machines en de Duitse vorderingen van hout. Over reisvergunningen en behandeling van de joden. Tevens geeft hij regelmatig een overzicht van de hoogte van de prijzen van de eerste levensbehoeften. Logisch want hij zit tot over zijn oren in de zwarte handel. Hout moet dubbel betaald worden, in geld en in voedsel. Ook de Duitsers worden om de tuin geleid door het hout met twee verschillende maten te meten. Enige tijd na de oorlog gaat Verhoef er zelfs met de inhoud van de brandkast vandoor. Een ding vergeet hij: Bij de sloop van het bedrijf in 1982 komt bij het uit elkaar halen van het oude bureau uit een geheim vak zijn ordner te voorschijn!

19 De spijkertrekkers (1955)

Dat zeg je fout zegt Jos. Het is hier een draadfabriek waar draad tot de juiste doorsnee getrokken wordt om er daarna gaas of draadnagels van te maken. Bij de draadnagels moet er nog een kop op geslagen worden en dan gaan ze gepoetst de fabriek uit in zakken en tonnen. Het begint zo: walsdraad wordt gekocht bij de Hoogovens en in de beitserij gaat de roest eraf door onderdompeling in zwavelzuur waarna een nieuw bad volgt met heet kalkwater. Je staat of in de dampen of in het lawaai. Mijn vader werkt hier ook, in 't prikkeldraad. Hij is een echte Brabander die actief is met het bedrijfsvoetbal waarvan de twee velden naast de fabriek liggen. Dat voetbal houdt het personeel gezond. Gekaart en gevollyd wordt er ook in de vrije tijd. Vader heeft het personeel hier ook leren carnavallen. In februari is het Boerenbal. Ik zou graag mee gaan om klanten te bezoeken. In de V.S. zitten hele grote afnemers vanwege de vele houten huizen en de orkanen waar je alles voor dicht moet timmeren en waarna vaak ook veel reparatie volgt.

20 Achthonderd jaar heen en weer (1920)

Voor Chris en Beppie zit de schooldag er weer op. Samen kuieren ze langs het zwembad de Liesbosch richting huis. Iedere dag een uur lopen is best saai. Soms moet je ook nog lang wachten bij de Liesbosch-draaibrug over het Merwedekanaal. Als afleiding tellen ze de schoorstenen. Bij helder weer komen ze op wel zestig stuks. Geen wonder, zegt Chris, dat hier zoveel schepen varen. Aan de overkant zijn betonblokken en betonnen dakpannen gelost. Dat wordt een nieuwe woonbuurtje bij de Liesbosweg weet Bep. Ze lopen nu op het oude trekpaarden-jaagpad. De straatstenenweg, aangelegd in de tijd van Napoleon, ligt er naast maar die wordt steeds drukker met karren, auto's en fietsverkeer. Onze ouders konden hier dertig jaar geleden nog rechtdoor lopen zei de meester. De Vaart door Utrecht kon na zo'n acht eeuwen het scheepverkeer niet meer verwerken van en naar Amsterdam. Alle zeilschepen zijn al lang vervangen door schepen met een motor.

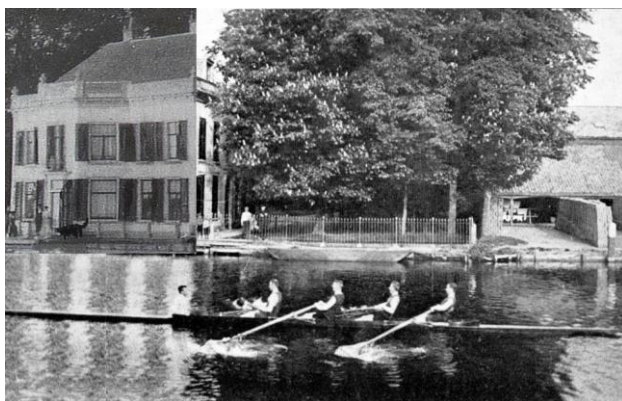
21 Twee emmertjes water dragen (1930)

Als Hannus vanaf Rotsoord zijn klanten in het beton-woonbuurtje moet bedienen met zijn watertankkar betekent dat een hele omweg. Recht naar het zuiden kan niet omdat er nog geen bereijdbare weg ligt. Over de geniekade mag je eigenlijk niet eens lopen en het Kerkepad langs de Vaart is voor voetgangers. Dat betekent steeds weer omrijden om de polder Hoograven heen. Eerst over de Hoogravensedijk richting het Lunettenfort, dan rechtsaf en zo'n 400 meter verder weer rechtsaf de Liesbosweg op. De boeren zuidelijk van de Liesbosweg wonen in de Laagravense polder. Vanwege al dat gerij moet hij hier wel drie cent per emmer water vragen. Over de brug naar het buurtje mag hij niet. Die is niet eens officieel toegestaan door het ministerie van oorlog. De sloot is vanouds bedoeld om de polder watervrij te houden in natte jaargetijden maar ging later ook deel uitmaken van de waterlinie om in tijden van oorlog water toe te voeren voor de inundatie. De meiden van 't beton buurtje zijn blij met Hannus. Met de klompen springen op de brug is er nu niet bij om geen kostbaar vocht te verspillen.

22 Liesbosser duikelaars (1928)

Agnes én Gerrie herinneren zich de lange zomers in zwembad De Liesbosch nog heel goed. Een oud zwembad met het water rechtstreeks uit het Merwedekanaal. Als je 's morgens heel vroeg kwam, zwommen de eenden er nog in rond. In het diepe kon je duiken naar mosselschelpen en er was een grote zonneweide, maar dat vonden we meer iets voor de gezinnetjes. Wij, tieners, lagen 'op de brug' tussen het diepe en het ondiepe gedeelte. De planken waren zo geteerd dat het brandde aan je voeten op warme dagen. Er kon onderdoor gezwommen worden en het was leuk om pardoes 'voorbijgangsters' nat te spatten. Wij dames, waren gescheiden van de heren. Er was een springtoren van maar liefst tien meter hoog. Die werd al gebruikt bij de voorrondes van de Olympische spelen in 1928. Soms zag je bij de hokjes een oog door een gat gluren. Dan stak je er gewoon een vinger door. Als badmeester Mulder het zag, gooide hij pardoes met een emmer water.

23 Beste stuurman (1912)

Directeur Mijnlief geniet van zijn welverdiende rust. Hij kijkt toe hoe de vier met stuurman zich voorbereiden op de Varsitykampioenschappen. Op zijn buitenplaats Liesbosch komt hij alleen om bij te komen van de grote drukte op zijn tegelfabriek Holland op Rotsoord. Daar werken ze al met honderd man. Hij verwacht de gemotoriseerde rijnaak die hier stenen komt laden. Het duurt een dag of vier voordat een van de twee veldsteenovens leeg is. Mijnlief heeft het plan om te gaan moderniseren. Elders werken ze met kamerringovens waarbij je continu kleinere hoeveelheden gereed hebt voor de verkoop en je kunt er heel goed harde straatklinkers mee produceren. Daar is veel vraag naar met het toenemend verkeer en de prijs is beter dan die van baksteen. De vletschuiten met klei mogen van Mijnlief niet aan de kade langs de Vaart lossen. Ze moeten via de vletsloot naar het achterterrein van de fabriek waar al vóór 1900 een steenvormmachine geplaatst is.